

HNB

Trg hrvatskih velikana 3, HR-10000 Zagreb · T. +385 1 4564 555 · F. +385 1 4610 551

www.hnb.hr

30. lipnja 2023.

Obrazloženje za podizanje stope protucikličkoga zaštitnog sloja kapitala za Republiku Hrvatsku na 1,5 posto

Hrvatska narodna banka donijela je odluku o povećanju stope protucikličkoga zaštitnog sloja kapitala s trenutačno najavljenih 1% na 1,5%, s početkom primjene 30. lipnja 2024. Svrha podizanja stope protucikličkoga zaštitnog sloja kapitala jest jačanje otpornosti banaka u okružju i dalje povišenih cikličkih sistemskih rizika, ponajviše u obliku snažnog rasta bankovnih kredita nefinancijskom privatnom sektoru te rasta cijena stambenih nekretnina. Cijene stambenih nekretnina i nadalje rastu po izrazito visokim godišnjim stopama te su u četvrtom tromjesečju 2022. porasle za 17,3%, što je najviši porast još od 2004., a godišnja stopa rasta u prvom tromjesečju 2023. iznosila je 14,0%. Isto tako, stambeni krediti nastavili su snažno rasti, pri čemu su u svibnju tekuće godine porasli za 9,6% na godišnjoj razini, dok je ukupno kreditiranje kućanstava poraslo za 6,6% u istom razdoblju. Provedba novoga kruga subvencioniranja stambenih kredita, koji se prvenstveno isplaćuju u razdoblju od svibnja do srpnja, poticat će i idućih mjeseci snažno stambeno kreditiranje. Kada je riječ o kreditiranju sektora nefinancijskih poduzeća, stopa rasta ovih kredita blago se usporila od početka tekuće godine, ali se i dalje nalazi na povišenim razinama (13,1% u svibnju 2023.). Opisana kretanja zadržala su pokazatelje cikličkoga sistemskog rizika na razinama koje indiciraju potrebu za višom stopom protucikličkoga zaštitnog sloja kapitala, kako bi se pravodobnim izdvajanjem dodatnoga kapitala ojačala otpornost banaka u slučaju materijalizacije nepovoljnih ekonomskih i financijskih scenarija (Tablica 1., slike 1.b. i 2.b.).

Domaći je bankovni sustav stabilan i profitabilan te u agregatu održava znatne viškove kapitala, što omogućuje jačanje zaštitnih slojeva kapitala bez nepovoljnog utjecaja na trošak i dostupnost bankovnog financiranja. Istodobno, veći zaštitni slojevi povećat će prostor za djelovanje HNB-a u slučaju materijalizacije spomenutih sistemskih rizika te ako bude potrebno poduprijeti kontinuitet kreditne aktivnosti banaka. Ako to ocijeni potrebnim, u slučaju znatnog pogoršanja ekonomskih i financijskih uvjeta, HNB može trenutačno otpustiti protuciklički zaštitni sloj (u cijelosti ili djelomično) ili odustati od najavljenog povećanja.

Informacije u skladu s člancima 119. i 123. Zakona o kreditnim institucijama objavljene su u nastavku.

Tablica 1. Pokazatelji cikličkoga sistemskog rizika i povezane referentne stope protucikličkoga zaštitnog sloja kapitala za četvrto tromjesečje 2022.

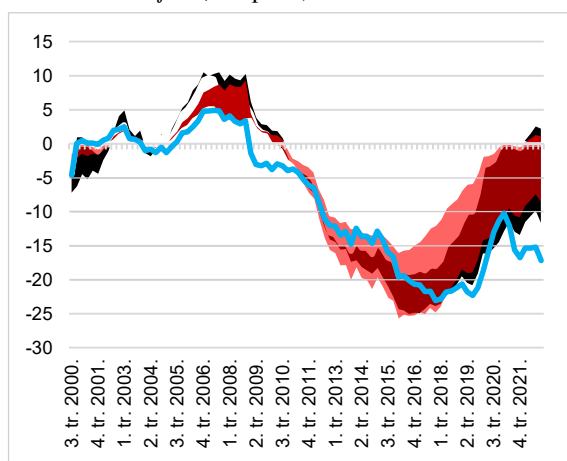
Pokazatelj	Vrijednost omjera/indikatora	Kreditni jaz (odstupanje od dugoročnog trenda)	Referentna stopa ZS (pck)
Standardizirani (bazelski) omjer kredita i BDP-a	65,2%	-17,2 p. b.	0%
Specifični omjer kredita i BDP-a (apsolutni jaz)	50,3% (uža definicija kredita) i	-8,6 p. b. do 1,1 p. b.	0% do 0,76%
Specifični omjer kredita i BDP-a (relativni jaz)	65,2% (šira definicija kredita)	-11,7% do 2,2%	0% do 0,64%
Kompozitni indikator	0,23 (65. percentil distribucije)	/	1,17% do 1,51%

Napomena: Vrijednosti specifičnog omjera razlikuju se ovisno o definiciji kredita (50,3% za užu i 65,2% za širu definiciju kredita). Razlike u vrijednosti jaza proizlaze iz različitih definicija jaza (apsolutni se računa kao razlika, a relativni kao omjer ovih varijabla: omjera kredita i BDP-a te njegova trenda) i ocijenjenih vrijednosti statističkih trendova.

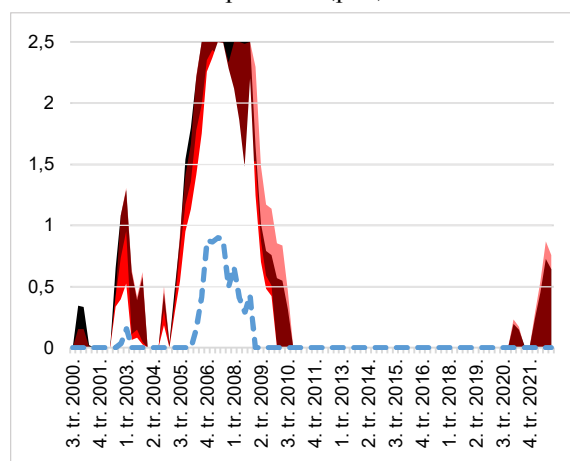
Izvor: HNB

Slika 1. Raspon pokazatelja kreditnog jaza i pripadajućih referentnih stopa ZS-a (pck)

1.a. Kreditni jaz (% i p. b.)

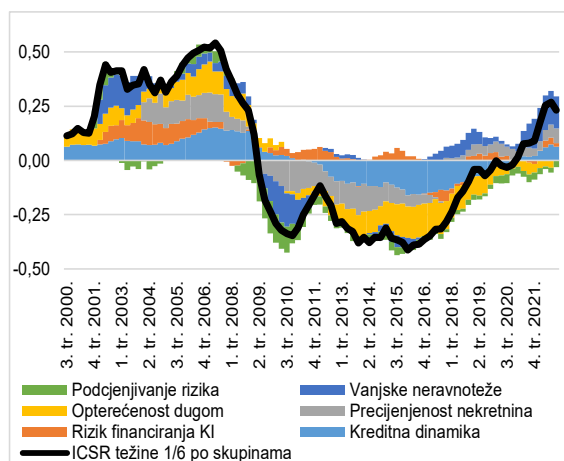
1.b. Referentne stope ZS-a (pck)

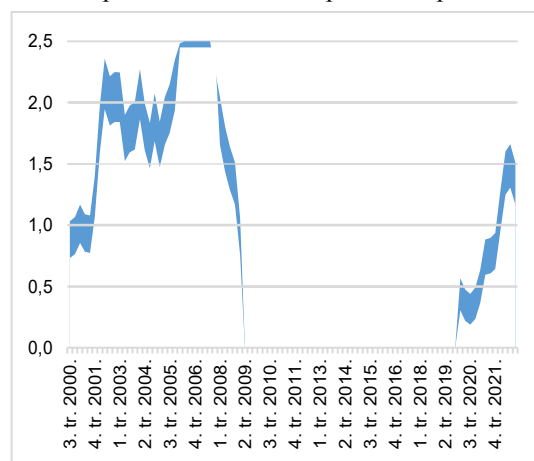
Napomena: Lijevo su prikazani bazelski jaz (plava krivulja) i raspon vrijednosti 12 kreditnih jazova koji za Republiku Hrvatsku bolje ispunjavaju signalnu funkciju u odnosu na bazelski jaz. Crveno osjenčana područja označuju raspon apsolutnih jazova, a crno osjenčano odnosi se na relativne jazove. Desno je prikazan raspon visine stopa ZS-a (pck) kalibriran na temelju jazova s lijevog panela. Plava iscrtkana krivulja odnosi se na kalibraciju na temelju bazelskog jaza s lijevog panela. Podrobniji podaci o metodologiji primijenjenoj u procjeni kreditnih jazova prikazani su u [Okviru 2](#). Unaprjeđenje metodologije utvrđivanja i kalibracije protucikličkoga zaštitnog sloja kapitala u Republici Hrvatskoj, Makroprudencijalna dijagnostika br. 16.

Slika 2. Kompozitni indikator cikličkoga sistemskog rizika (ICSR) i pripadajući raspon referentnih stopa ZS-a (pck)

2.a. Sastav i dinamika ICSR-a

2.b. Raspon kalibriranih stopa ZS-a (pck)

Napomena: Kratica KI odnosi se na kreditne institucije. Donja granica za kalibraciju stope ZS-a (pck) odabrana je tako da stopa postane pozitivna prije nego što pokazatelji uključeni u izračun ICSR-a (Slika 2.a.) dosegnu medijalnu razinu, dok je gornja granica određena najvišim percentilima distribucije ICSR-a.

Izvor: HNB